

Systém prevence kriminality v České republice; role odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky¹

Odbor prevence kriminality je součástí sekce vnitřní bezpečnosti a policejního vzdělávání Ministerstva vnitra České republiky. Hlavním úkolem odboru je tvorba a koordinace politiky v oblasti prevence kriminality na resortní i vládní úrovni.

Odbor zajišťuje činnost Republikového výboru pro prevenci kriminality, jehož hlavním výstupem je Strategie prevence kriminality v České republice a její Akční plán.

Odbor poskytuje dotace a jiné formy finančních příspěvků obcím, krajům, neziskovým organizacím i resortním subjektům (Policie České republiky, útvary Ministerstva vnitra České republiky, Muzeum Policie České republiky, policejní školy a podobně) na projekty prevence kriminality (v oblasti sociální i situační prevence) i na pomoc a podporu obětem trestné činnosti.

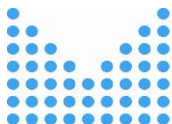
K dalším agendám odboru patří boj proti obchodování s lidmi a pomoc jeho obětem, národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech, bezpečnost a prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách a práce Policie České republiky ve vztahu k menšinám, prevence korupčního jednání, vydávání každoroční zprávy o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky.

Relativně nově odbor řeší rovněž bezpečnostní aspekty zaměstnávání cizinců, zejména ve velkých průmyslových zónách.

Ostatním subjektům v oblasti prevence kriminality odbor poskytuje nejen finanční, ale také odbornou a metodickou podporu.

V neposlední řadě je odbor gestorem zákona o dobrovolnické službě, na základě kterého uděluje akreditace programům dobrovolnických organizací – a na tyto akreditované programy organizacím poskytuje také dotace.

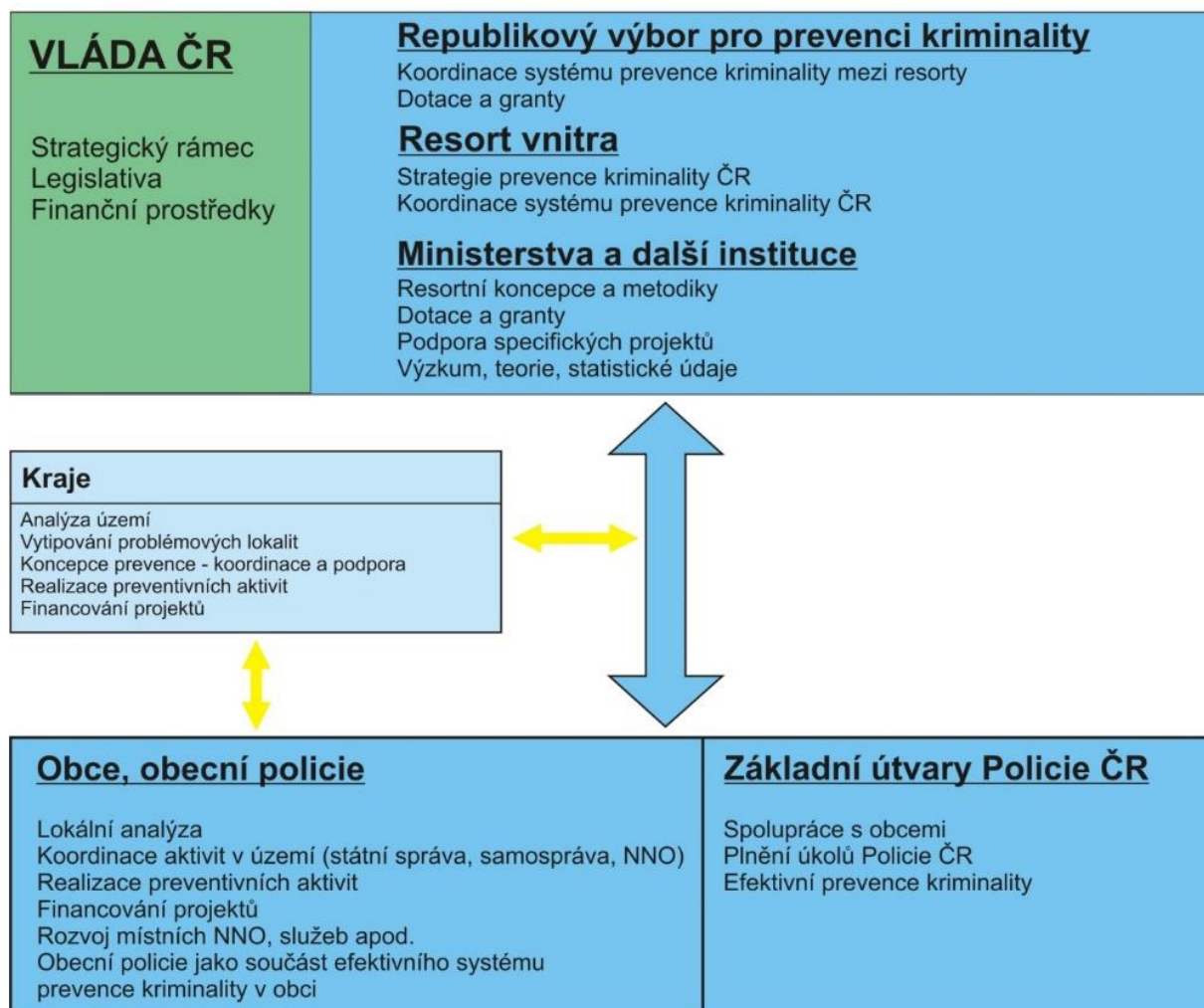
¹ O nás – prevence kriminality. Ministerstvo vnitra České republiky. <https://www.mvcr.cz/o-nas-prevence-kriminality.aspx>
Prevence kriminality v České republice. <https://prevencekriminality.cz/>
Odbor prevence kriminality. Ministerstvo vnitra České republiky.
<https://www.mvcr.cz/clanek/odbor-prevence-kriminality.aspx>

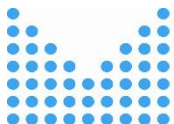
Prevence kriminality v České republice – organizační aspekty

Celý systém prevence kriminality a role jednotlivých subjektů v něm znázorňuje následující schéma:

SYSTÉM PREVENCE KRIMINALITY V ČR

- Koordinační úlohu na celorepublikové úrovni plní v systému prevence kriminality **Republikový výbor pro prevenci kriminality** (dále jen „Republikový výbor“). Společně s touto Strategii je Vládě České republiky předkládáno i usnesení na další **rozšíření členů** Republikového výboru o Generální inspekci bezpečnostních sborů a Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, které ve své vymezené působnosti mají důležitou roli v naplňování priorit a cílů Strategie (prevence kriminality v bezpečnostních sborech, kybernetická bezpečnost a prevence kyberkriminality).
- Ministerstva a jim podřízené státní organizace** vytvářejí **vlastní vládní či resortní strategie** v oblastech své působnosti. Strategie a koncepce zaměřené na bezpečnostní politiku státu v oblasti boje proti trestné a přestupkové činnosti či proti rizikovému chování by kromě reaktivních opatření a přístupů měly vždy obsahovat také část věnující se prevenci. Rovněž vytvářejí a realizují vlastní **projekty prevence kriminality** a finančně podporují aktivity a projekty prevence kriminality prostřednictvím **dotančních programů** či **finančních mechanismů v rámci**

svých resortů a podřízených institucí. Tyto aktivity a dotační programy mají významný vliv na zajištění fungování systému prevence kriminality v České republice a na jeho kontinuální rozvoj a schopnost reagovat na objevující se problémy a výzvy. Proto je nezbytné v těchto aktivitách a finanční podpoře i nadále pokračovat... Ministerstva a jejich organizace zajišťují rovněž **vzdělávání** příslušných pracovníků ve své působnosti pro kvalitnější realizaci činností v oblasti prevence kriminality. Je nezbytné dále posilovat kompetence a kapacity těchto orgánů a jejich zaměstnanců. Spolupracujícím subjektům pak poskytovat **průběžnou metodickou podporu** v oblasti prevence kriminality.

- c) Jedním z nejvýznamnějších subjektů v oblasti prevence jak na celostátní úrovni, tak zejména na regionální a lokální úrovni při realizaci konkrétních preventivních aktivit a opatření je **Policie České republiky**. Za období Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 se Policie České republiky v oblasti prevence kriminality vypořádala s celou řadou dlouhodobých problémů a postupně se stala jednou z priorit Policie České republiky a jejího vedení. Je třeba **dokončit** cíl v podobě **oddělení oblasti prevence** od oblasti poskytování informací veřejnosti. Vlivem posilování úlohy prevence je nutné rovněž přijmout nový výukový modul pro prevenci kriminality více zaměřený na praktické zvládnutí činností policejní prevence, vyčleňovat odpovídající finanční prostředky či více promítat i do oblasti prevence kriminality **analytickou činnost**, zlepšovat **kvalitu a dostupnost dat** pro takové analýzy, vytvářet či pořizovat potřebné **analytické nástroje** pro práci daty, pokračovat ve **sdílení dat o kriminalitě** s veřejností a obcemi.

Zásadní součástí systému prevence kriminality v České republice jsou kraje a obce. Kraje v rámci prevence kriminality, zejména prostřednictvím vytvořených pozic manažerů prevence kriminality, především koordinují aktivity v oblasti prevence kriminality na svém území, zprostředkovávají informace mezi ministerstvy a obcemi, účastní se dotačního řízení Ministerstva vnitra České republiky pro oblast prevence kriminality či v této oblasti realizují i vlastní dotační aktivity. **Obce** tvoří základní úroveň, na které jsou opatření prevence kriminality v praxi nakonec naplňována. Obecní úroveň je tou klíčovou úrovní, na které je třeba řešit konkrétní problémy a za tím účelem realizovat potřebnou spolupráci samosprávných orgánů obce (včetně obecních policí) i těch, které zde vykonávají přenesenou působnost státu, místních zastoupení státních orgánů, Policie České republiky, neziskového sektoru, občanů i podnikatelských subjektů.

Poznámka: To, že obec není uchazečem, respektive úspěšným uchazečem o podporu nic nevypovídá o jejích aktivitách obecně. Pokud se jedná o obec, kde kriminalita není zásadnější výzvou, obvykle v tomto ohledu obcím, které jsou strukturálně postižené, nebo se zde vyskytuje množství sociálně vyloučených lokalit nebo se zde koncentruje sociálně znevýhodněná populace. Totéž platí o srovnávání krajů, z hlediska jejich „úspěšnosti“ při čerpání podpory.

Pro kvalitnější realizaci preventivních činností **ze strany krajů i obcí** je vhodné **posilovat kompetence a kapacity pracovníků** v oblasti prevence a vytvářet vhodné prostředí (například v oblasti odborného vzdělávání, sdílení příkladů dobré praxe, financování preventivních aktivit, případně legislativy).

Strategie prevence kriminality přijatá vládou České republiky jim k tomu vytváří podmínky, nastavuje pravidla a doporučení pro zapojení do celostátního systému prevence kriminality, tvorbu vlastního systému prevence kriminality na regionální/místní úrovni, vlastních preventivních koncepcí a bezpečnostních analýz, poskytuje metodickou, koordinační a finanční podporu na budování tohoto

systému a vlastních preventivních aktivit a opatření. Ty je třeba **aktualizovat s ohledem na stávající podmínky a získané zkušenosti**.

Finanční podpora poskytovaná státem na podporu rolí krajů a obcí v systému prevence kriminality zajišťuje úspěšné fungování tohoto systému, bohužel ale již nepostačuje na jeho další nezbytný rozvoj s ohledem na aktuální potřeby a výzvy a je třeba ji posílit.

Vedle veřejných subjektů uvedených výše mají svou nezastupitelnou roli v prevenci kriminality i **soukromé subjekty – nestátní neziskové organizace, vědecká a akademická sféra, podnikatelské subjekty, fyzické osoby jako dobrovolníci, donátoři** apod. Ze strany státu či samospráv je nutné pokračovat v podpoře spolupráce a vytvářet potřebné transparentní systémové, legislativní, administrativní, organizační, metodické, finanční i další podmínky pro jejich zapojení do preventivních aktivit a opatření.

Velmi pozitivní zkušenosti nabízí využití **dobrovolníků** v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality. **V podpoře aktivit dobrovolníků**, ať již organizovaných neziskovými dobrovolnickými organizacemi či obcí, je tak potřeba i nadále **pokračovat a vytvářet podmínky k jejich dalšímu rozvoji**, mj. vytvořit metodiku realizace typového programu **zapojení dobrovolníků do poskytování postpenitenciární péče a prevence recidivy** pachatelů trestné a přestupkové činnosti.